

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

2023-06-21

Britt Forsén
Tel: 010-698 17 54
britt.forsen
@naturvardsverket.se

Ärendenummer
NV-03231-23

Vägledning om fridlysningens omfattning för döda exemplar av djur

Avgränsning

Denna vägledning gäller djur som är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845), utom fåglar och däggdjur ("vilt"), eftersom döda exemplar av vilt omfattas av jaktreglerna. Vägledningen omfattar därmed fridlysta arter av reptiler, groddjur, leddjur och blötdjur.

Naturvårdsverkets tolkning gäller från och med den 21 juni 2023.

Naturvårdsverkets bedömning

Det framgår tydligt av både Bernkonventionen och EU:s art- och habitatdirektiv att regelverken omfattar skydd för både levande och döda djur. Alla djurarter som är fridlysta enligt 4 a § artskyddsförordningen omfattas därmed av skydd för både levande exemplar och sådana exemplar som påträffas döda i naturen.

Naturvårdsverket bedömer att även de nationella svenska fridlysningsreglerna i 6 § artskyddsförordningen omfattar både levande och döda exemplar, eftersom myndigheten bedömer att det är en förutsättning för att uppfylla lagstiftarens syfte med fridlysningen. Skälet till att fridlysningen även bör omfatta exemplar som påträffas döda i naturen är att det vid tillsyn inte är möjligt att avgöra om ett dött exemplar har samlats in i levande eller dött skick. Om förbudet mot insamling inte skulle omfatta döda exemplar skulle det innebära att skyddet för levande exemplar blev markant försvagat. En tolkning där fridlysningen endast omfattar levande exemplar skulle innebära att varje dött exemplar blir lagligt, eftersom det i efterhand inte är möjligt att avgöra om det är illegalt insamlat i levande skick eller upphittat dött i naturen. Utifrån en ändamålstolkning av de nationella fridlysningsreglerna anser Naturvårdsverket därmed att både levande och döda exemplar omfattas av fridlysningsreglerna i 6 § artskyddsförordningen.

Naturvårdsverket anser sammantaget att det är tydligt och enkelt att förstå att alla exemplar av fridlysta djurarter (utom fåglar och däggdjur) omfattas av förbud mot insamling, även ägg, rom, larver, bon samt levande eller döda vuxna individer. Enligt Naturvårdsverket kan döda exemplar ses som det slutliga stadiet i den kompletta livscykeln för varje individ och inkluderas i begreppet "levnadsstadier".

Hänvisning till regelverk

Art- och habitatdirektivets regler för döda exemplar

Art- och habitatdirektivets artikel 12, punkterna 1a och 3, förbjuder fångst av exemplar i alla levnadsstadier av de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a. I direktivets artikel 1 punkt m framgår att skyddet även omfattar döda exemplar samt delar, derivat, etc av sådana.¹

Bernkonventionens regler för döda exemplar

Djurarter som omfattas av Bernkonventionens bilaga II ska enligt konventionens artikel 6 åtnjuta ett särskilt skydd, där i synnerhet alla former av avsiktlig fångst ska vara förbjudna, samt innehav och inrikeshandel med levande eller döda exemplar.²

Djurarterna som omfattas av konventionens bilaga II är, med ett undantag, fridlysta i Sverige enligt 4 a § artskyddsförordningen, som också omfattar alla arter som är strikt skyddade enligt EU:s art- och habitatdirektiv. En av konventionens arter, väddnätfjäril, har dock inte samma skydd i svensk lag som övriga arter från bilaga II: väddnätfjäril är nationellt fridlyst enligt 6 § artskyddsförordningen.

Nationella svenska regler för fridlysning av djur

Enligt 6 § artskyddsförordningen är det förbjudet att i fråga om sådana vilt levande kräldjur, groddjur och ryggradslösa djur som anges i bilaga 2 till förordningen, i den omfattning som framgår av bilagan, döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

Beslut om denna vägledning har fattats av enhetschef Maria Widemo efter föredragning av handläggare Britt Forsén.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit miljöjuristerna Olof Ekström och Sara Ottosson.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Maria Widemo

Britt Forsén

---

¹ RÅDETS DIREKTIV 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

² Konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö. Bern den 19 september 1979 (SÖ 1983:30).